

США або на 9,07%; зменшення на 110 дол. США або на 10,82% ПІІ на душу населення; незначне зростання частки ПІІ регіону у загальному обсязі інвестицій в Україну – з 4,56 до 4,93%).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Петровська С. А. Оцінка інвестиційної привабливості регіону: порівняльний пофакторний аналіз. *Механізм регулювання економіки*. 2012. №2. С. 90-97.
2. Деякі питання оцінювання роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо залучення інвестицій, здійснення заходів з поліпшення інвестиційного клімату, проведення моніторингу умов інвестиційної діяльності та стану роботи із зверненнями інвесторів: Розпорядження КМУ №779-р від 18 грудня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779-2003-%D1%80#n17>
3. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України 2014. URL: http://www.ukrproject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_investiciynoyi_privab
4. Легкість ведення бізнесу. REGIONAL DOING BUSINESS – 2017. URL: http://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2017/05/Regional-Doing-Business_obshhyy-2.pdf
5. REGIONAL DOING BUSINESS – 2018. URL: <http://rdb.brdo.com.ua/>

УДК 005.21:338.432-044.992

ВИХОР М. В., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СТРАТЕГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТРУКТУРНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТРАНС- ФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Сучасне аграрне виробництво України протягом тривалого часу функціонує у складному і динамічному зовнішньому середовищі, вплив якого тягне за собою суттєві структурні та технологічні зміни. Частина факторів впливу мають глобальний характер і викликають структурно-технологічні зміни у світовій економіці і соціально-економічних відносинах. Інша частина – це фактори внутрішнього характеру, породжені радикальними соціально-економічними та інституційними змінами, які відбуваються в Україні у процесі формування ринкової економіки та утвердження багатокладності форм власності та господарювання.

Як зазначають автори аналітичної доповіді «Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України» «визначальною прикметою сучасного світу стали надзвичайно швидкі і глибокі перетворення всіх сторін соціально-економічного життя, зумовлені як фундаментальними технологічними інноваціями, так і колосальними соціокультурними зрушеннями глобального масштабу» [1, с.3]. Внаслідок цього відбувається формування єдиних світових ринків товарів, праці, капіталів, технологій, що значно загострює конкурентну боротьбу, зокрема, на міжнародному аграрному ринку.

Вітчизняні виробники змушені включатись у цю боротьбу, впроваджуючи нові технологічні рішення, які можна віднести до п'ятого та навіть шостого

технологічних укладів. Це є достатньо складною проблемою, із врахуванням того, що, за даними науковців, в Україні близько 95% виробленої продукції припадає на технології третього і четвертого технологічних укладів, близько 5% - п'ятого технологічного укладу. Технології шостого технологічного укладу майже відсутні [2, с. 123]. Для порівняння, у США близько 70% виробленої продукції припадає на технології п'ятого технологічного укладу і близько 10% - шостого [3, с. 84]. Враховуючи ту обставину, що сільське господарство традиційно технологічно відстає від інших галузей економіки, тенденції технологічного розвитку у цій галузі ще гірші.

Зрозуміло, що глобалізаційні процеси ведуть до зростання потоку технологічних інновацій в аграрний сектор економіки України. Вже помітні певні тенденції до переоснащення виробництва технологіями п'ятого технологічного укладу, характерними рисами яких є мультиопераційність, ресурсо- та енергозбереження, висока продуктивність екологічність та безпечність. Для прикладу, посівний комплекс «Horsch Агро-Союз» може засіяти за сезон до 15 тис. га посівної площі [4]. Універсальні високотехнологічні агрегати ґрунтозберігаючого землеробства фірми «Agriseminternational» обробляють ґрунт дисками без оранки з одночасним висівом, оптимізуючи технологічні операції відповідно до польової схожості насіння та розміщують його у рядки при значній кількості поживних залишків.

Приведені приклади, як і багато інших, свідчать про значні технологічні зрушення інноваційного характеру у аграрному секторі економіки, що дає підстави розцінювати їх як технологічні трансформації, які проявляються у динамічному переході до технологій більш високих технологічних укладів.

Одночасно, ці процеси супроводжуються структурною трансформацією аграрного виробництва. Науковці визначають структурні трансформації як «... сукупність розгорнутих у часі перетворень, зорієнтованих на кількісні та якісні критерії економічного розвитку» [5, с.87]. В Україні це проявляється, зокрема, у концентрації аграрного виробництва у великих і надвеликих агрохолдингах, які зосередили у своїх руках десятки і, навіть, сотні тисяч гектарів посівних площ. Так, лише один агрохолдинг «KERNEL» станом на початок 2019 року обробляв понад 600 тис. га сільськогосподарських угідь. А 15 найбільших агрохолдингів України мають в обробітку близько трьох мільйонів гектарів угідь.

Таким чином, спостерігається очевидний зв'язок між технологічною та структурною трансформацією аграрного виробництва, так як, з одного боку вагомий економічний ефект від застосування сучасних технологій проявляється у повній мірі лише у великих агроформуваннях, а з іншого боку, саме великі агрохолдинги мають інвестиційний потенціал, достатній для впровадження технологій вищих технологічних укладів.

Очевидно, є підстави вважати, що мова може йти про єдиний динамічний процес структурно-технологічної трансформації аграрного виробництва, викликаний загостренням конкурентної боротьби, бажанням підприємств отримати конкурентні переваги за рахунок впровадження інноваційних технологічних

рішень та забезпечити на цій основі високу економічну ефективність виробництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України /Аналітична доповідь/ В. Сіденко (керівник проекту) та ін. – Київ: «Заповіт», 2017 – 182 с.
2. Федорова Ю. В. Перспективи інноваційного розвитку України: технологічні уклади. Вісник Хмельницького національного університету. 2016. № 1. – с. 123.
3. Пасінович І.І Структурний розвиток економіки та сучасні виклики структурної трансформації в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2016. - Вип.1.- С.82-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2016_1_21
4. Режим доступу: agrosoyuz.com/ua/machinery/posevnye-kompleks.
5. Шишківська Е. В. Еволюція концепцій структурування національної економіки. Проблеми економіки. №2. 2013. – С. 87-94.

УДК 378:005.343

ВАСИЛЕНКО О.І., здобувач

Білоцерківський національний аграрний університет

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обґрунтовані фактори конкурентоспроможності для аграрних університетів на ринку освітніх послуг. Наведено результати порівняльного аналізу критеріїв світових рейтингів закладів вищої освіти. Визначено основні орієнтири управлінських рішень.

Ключові слова: аграрна освіта, конкуренція, конкурентоспроможність, ринок освітніх послуг, фактори конкурентоспроможності.

Забезпечуючи високу якість підготовки фахівців, аграрна освіта здійснює вплив на агропромисловий комплекс та сприяє розв'язанню багатьох його проблем. Підвищити конкурентоспроможність вищих навчальних закладів аграрної освіти можливо при дослідженні комплексу конкурентних переваг та визначенні факторів посилення конкурентних позицій.

Здобута конкурентна перевага залежить від того, наскільки ефективно використовуються фактори конкурентоспроможності. Виникає потреба встановлення цих факторів на ринку освітніх послуг, врахувавши особливості аграрної освіти, сегмент ринку освітніх послуг, час та етап "життєвого циклу" закладу. Згідно джерела [1] фактори конкурентоспроможності поділяються на групи: основні, забезпечуючі, підтримуючі, управлінські.

До основних факторів вищих навчальних закладів належать процеси, які визначають підготовку здобувачів вищої освіти та працевлаштування випускників, тобто на вході - матеріально-технічне і навчально-методичне забезпечення, навчальні плани і освітні програми підготовки, а також система забезпечення управлінських процесів; а на виході - дипломовані фахівці різних спеціальностей і спеціалізацій, їх кількість та якість (визначається кількістю працевлаштованих за спеціальністю).